

Tema 3

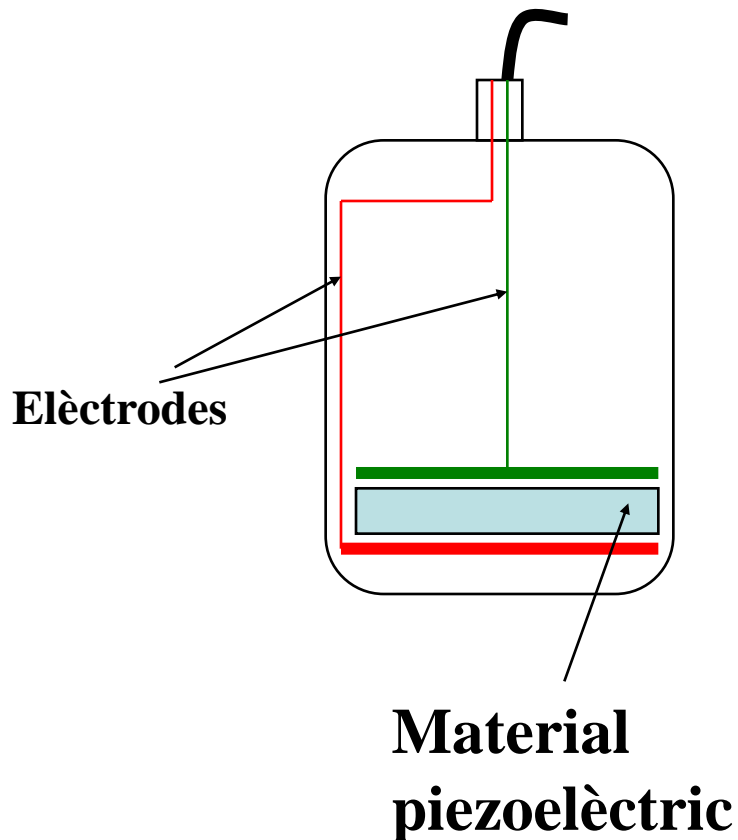
Ultrasons

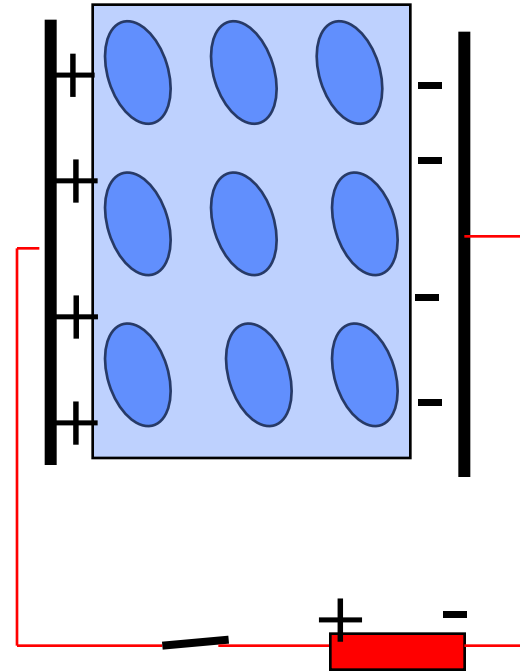
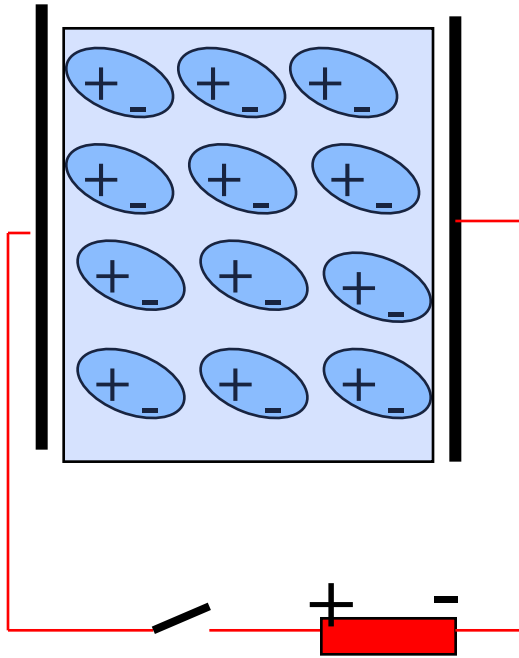
- **Ultrasò**

- Ona longitudinal de freqüència superior a 20.000 Hz
- En Medicina s'utilitza el rang de freqüències d'1 a 15 MHz (λ de 1,5 mm a 0,1 mm)
- Finalitat: diagnòstic, teràpia i cirurgia

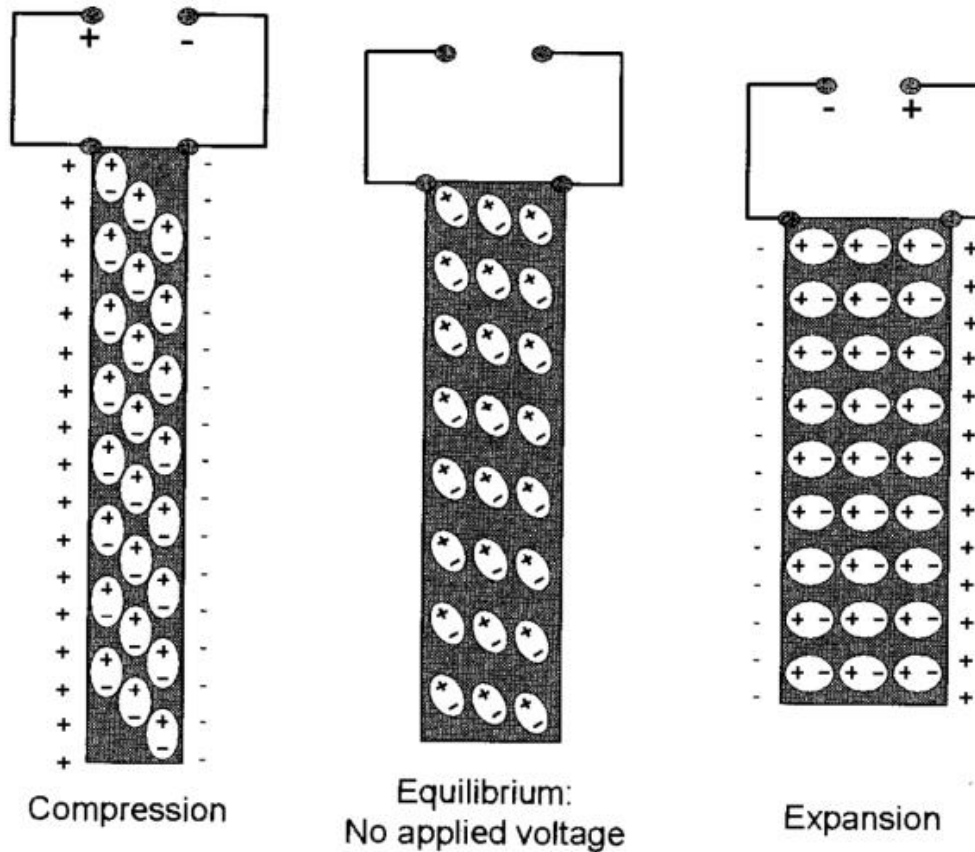
- Les ones ultrasòniques s'obtenen i es detecten mitjançant els transductors o “sondes”

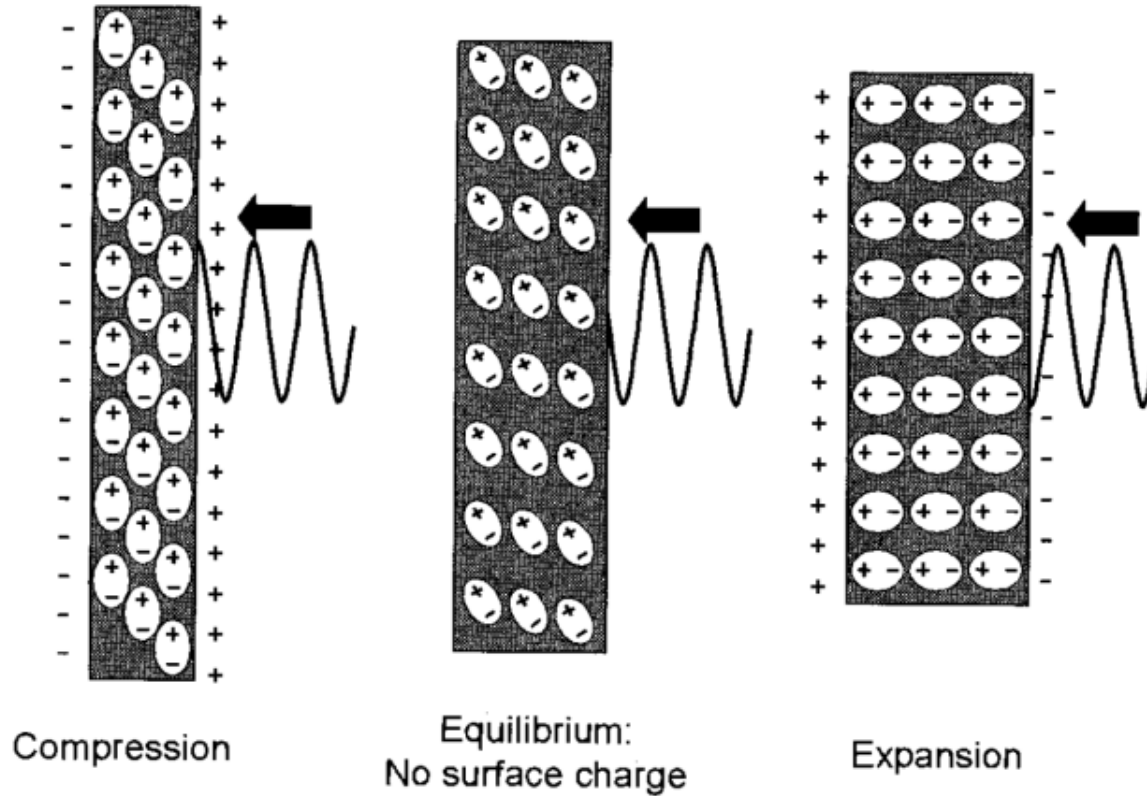
- Material piezoelèctric

- Material piezoelèctric (Efecte piezoelèctric invers)

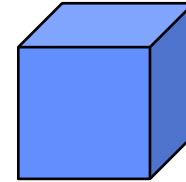

- Material piezoelèctric (Efecte piezoelèctric)

- Material piezoelèctric

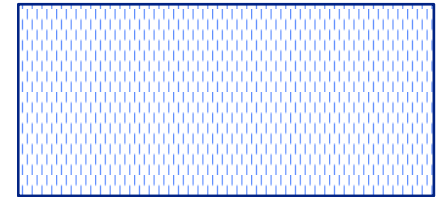
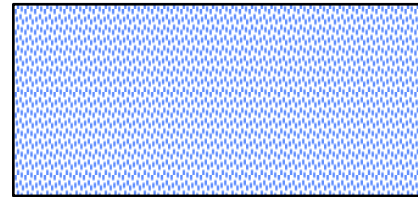
CRISTALES DE CUARZO

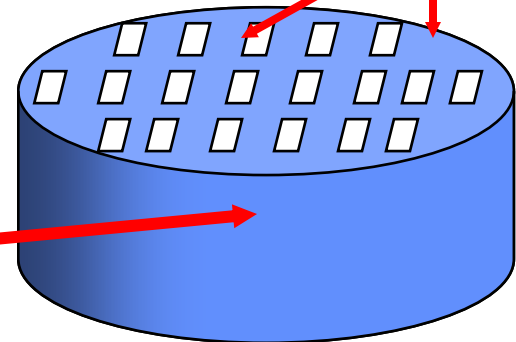
No polarizada

polarizada

CERÁMICAS POLARIZADAS (PZT)

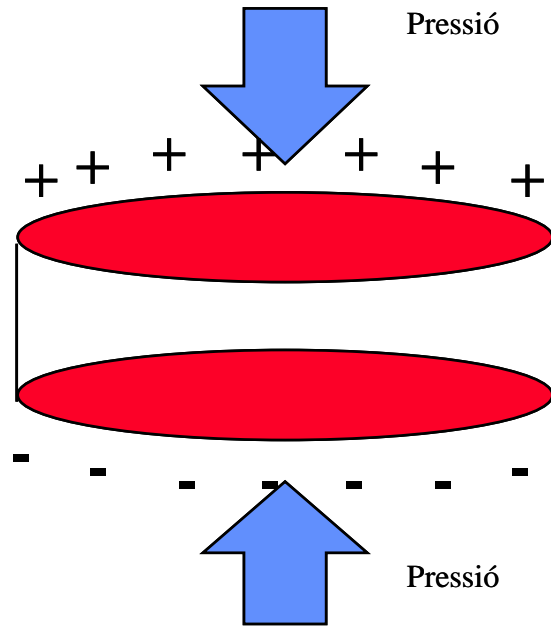
varillas
piezoeléctricas

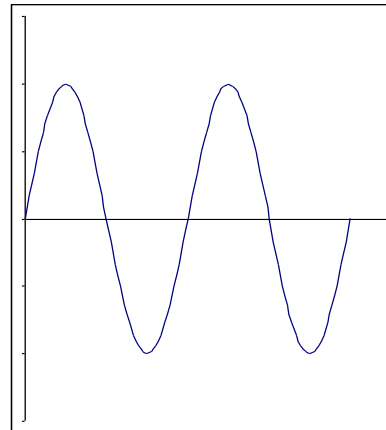
matriz
de resina

CERÁMICA-EXPOSY

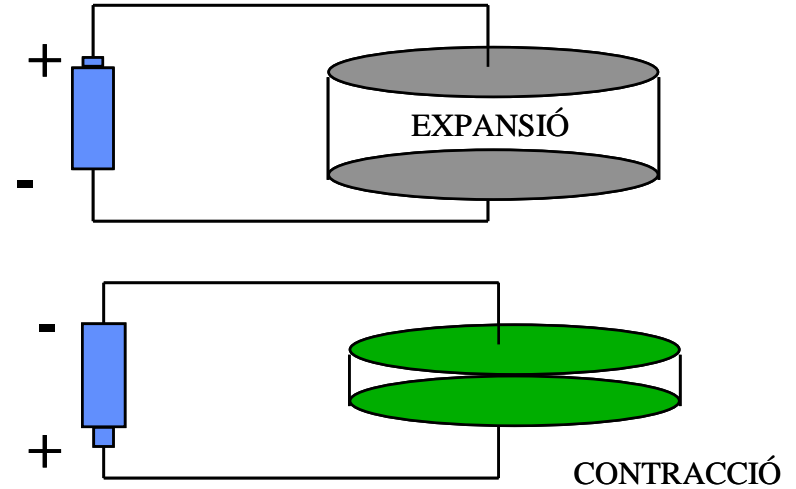
Efecte piezoelèctric

$$\Delta P = P_0 \sin \omega t$$

Efecte piezoelèctric invers

$$V = V_0 \sin \omega t$$

Condicció de ressonància

$$\lambda = 2e$$

e , gruix del material piezoelèctric

- Sondes

1. Lineal

2. Sectorial

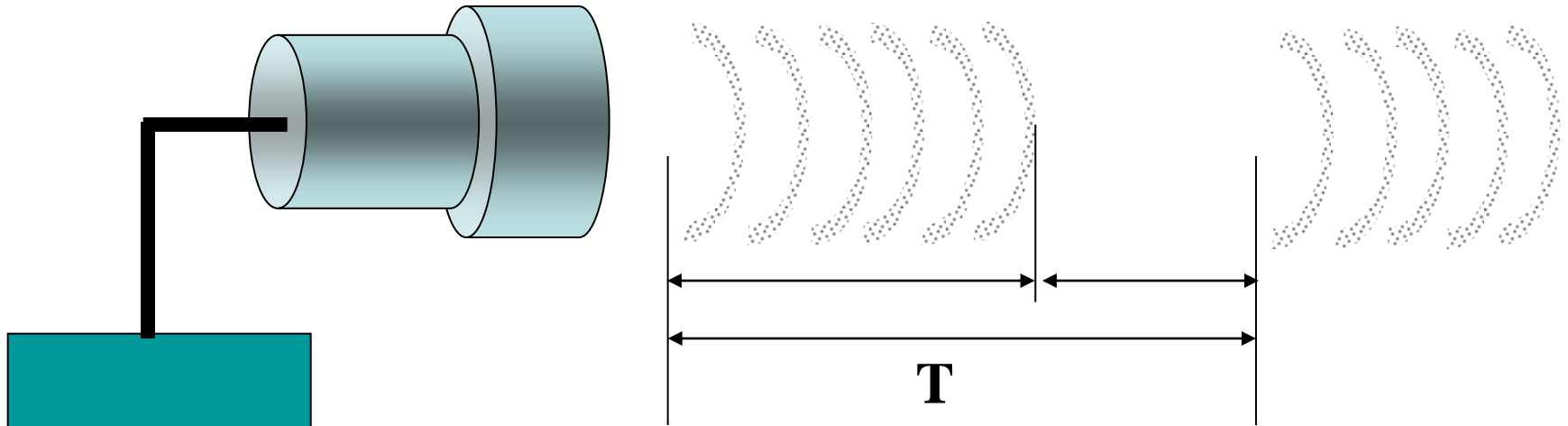
3. Convexa

4. Intracavitària

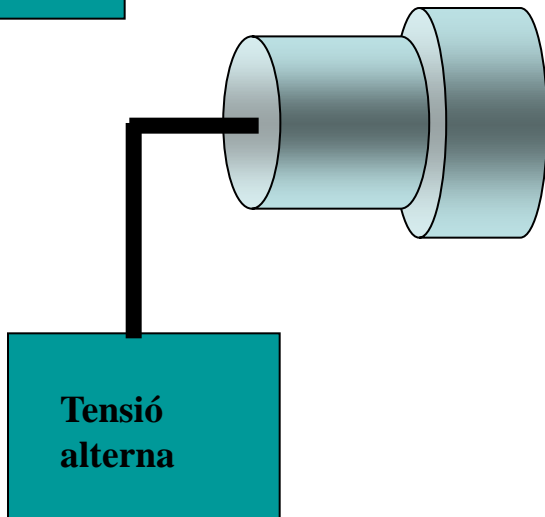
Formes de funcionament

Emissió polsada

Pulsos elèctrics

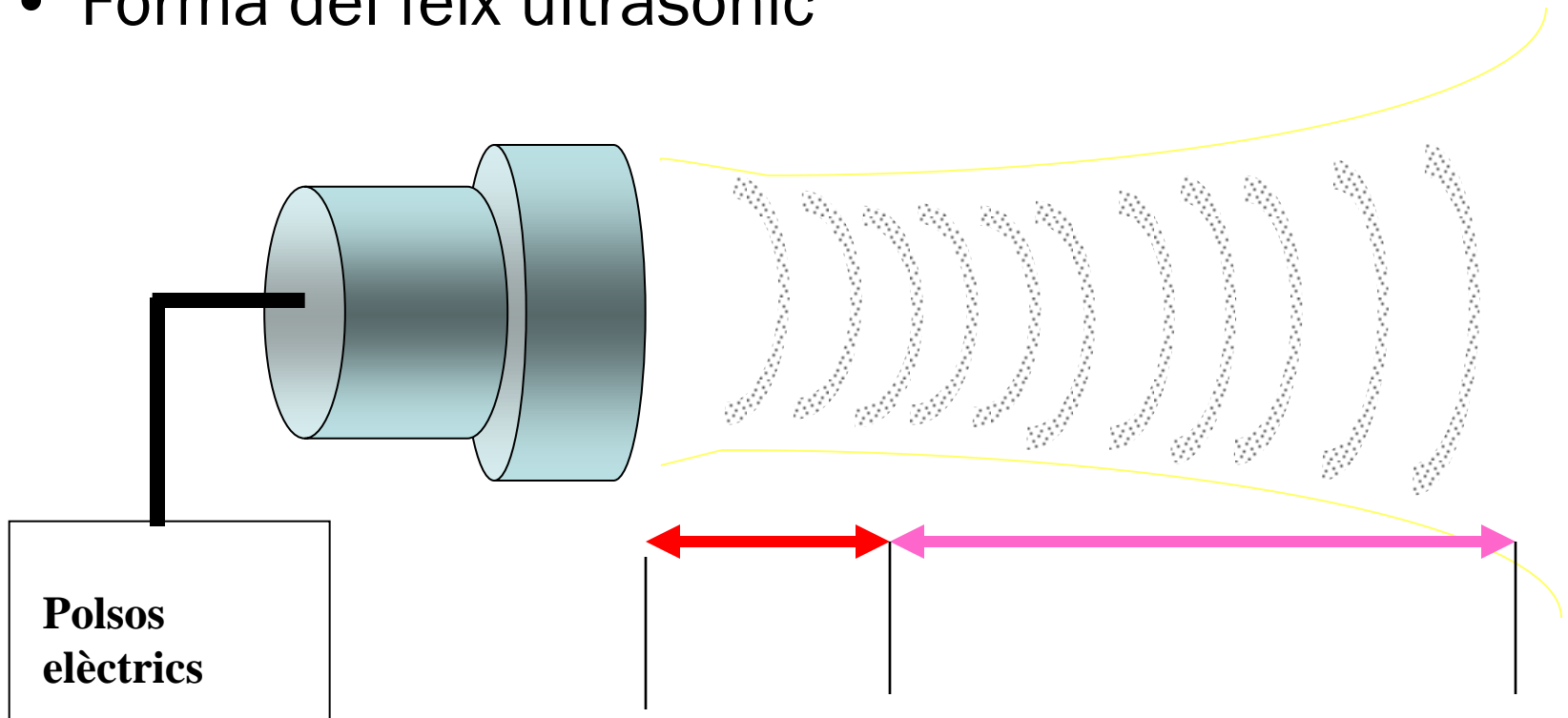
T

**Tensió
alterna**

Emissió contínua

- Forma del feix ultrasònic

Energia elèctrica

Energia acústica

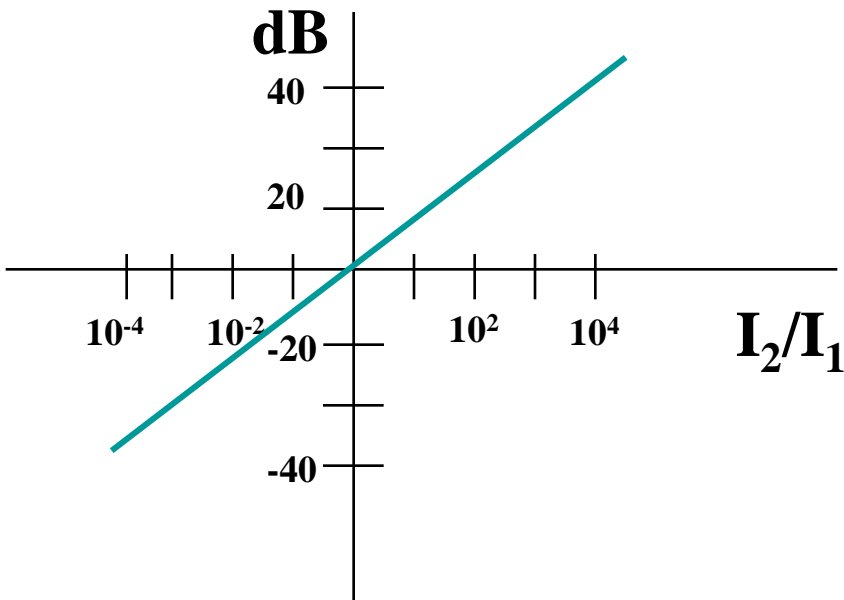
- Intensitat: energia per unitat de superfície i unitat de temps (W/m^2)

NIVELL
D'INTENSITAT

$$\beta = 10 \log \left(\frac{I}{I_0} \right)$$

$$I_0 = 1 \cdot 10^{-12} \frac{\text{W}}{\text{m}^2}$$

decibel, dB

Susurro 20 dB

Conversación 65 dB

Tráfico 80 dB

Discoteca 100 dB

Nivel dolor 120 dB

Rotura tímpano 160 dB

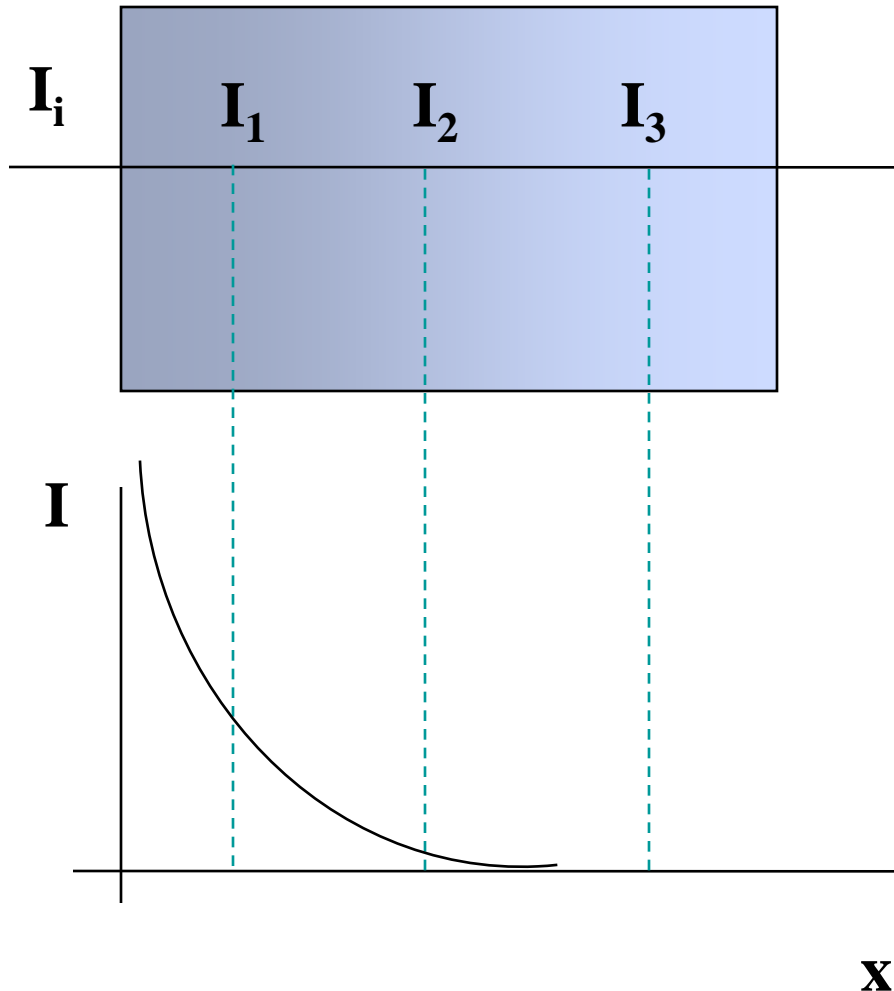
Si la diferència en el nivell d'intensitat de dues ones ultrasòniques és de 20 dB, quina és la relació entre les eves intensitat?

$$\beta_1 = 10 \log \left(\frac{I_1}{I_0} \right) \quad \beta_2 = 10 \log \left(\frac{I_2}{I_0} \right)$$

$$\beta_2 - \beta_1 = 20 = 10 \log \left(\frac{\frac{I_2}{I_0}}{\frac{I_1}{I_0}} \right) = 10 \log \frac{I_2}{I_1}$$

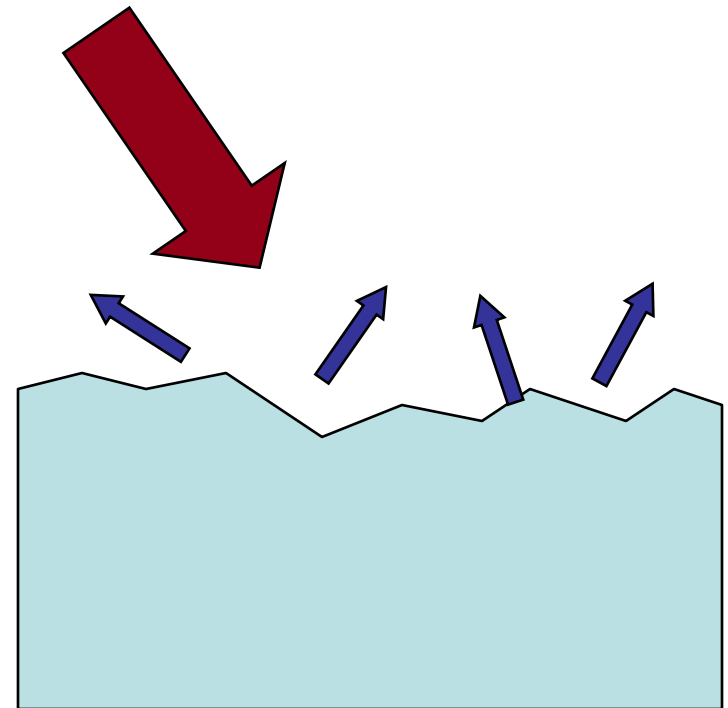
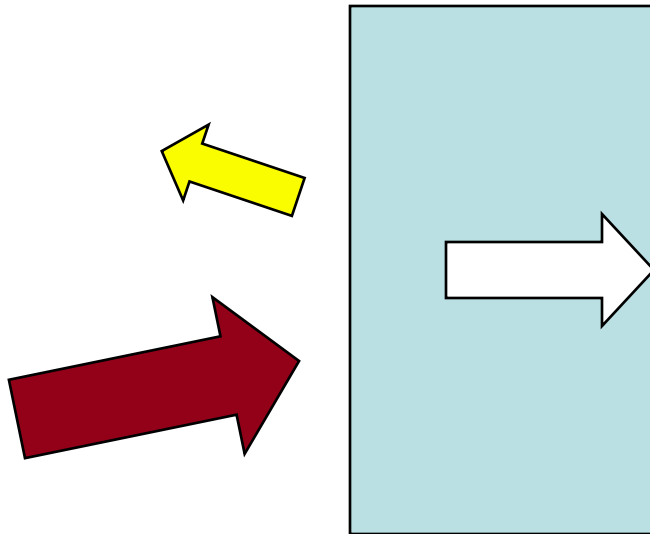
$$\log \frac{I_2}{I_1} = 2 \quad \rightarrow \quad \frac{I_2}{I_1} = 100$$

- Atenuació de l'ona ultrasònica

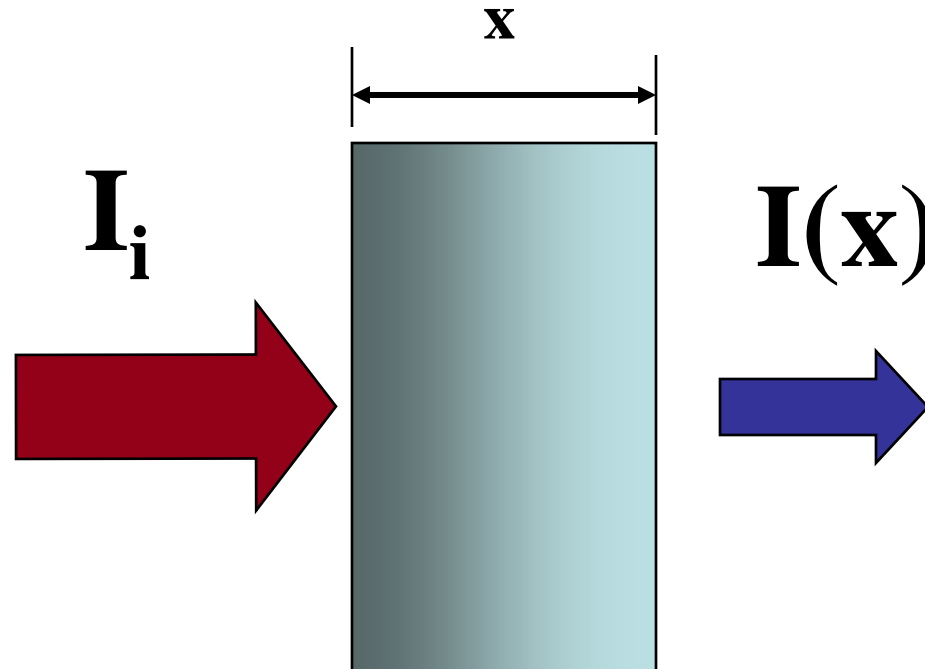

**És la pèrdua
d'intensitat (o d'
amplitud) de l'ona
ultrasònica degut a
la interacció amb
el medi material
que travessa**

- Causes de l'atenuació de l'ona ultrasònica:
Reflexió i difusió en les superfícies

- Causes de l'atenuació de l'ona ultrasònica:
Absorció en la matèria

$$I(x) = I_i \cdot e^{-kx}$$

- Causes de l'atenuació de l'ona ultrasònica:
Absorció en la matèria

$$\log I = \log I_i - kx \log e$$

$$I_0 = 1 \cdot 10^{-12} \frac{W}{m^2}$$

$$\log I + \log I_0 - \log I_0 = \log I_i - kx \log e$$

$$10 \log \frac{I}{I_0} = 10 \log \frac{I_i}{I_0} - 10kx \log e$$

$$\beta = \beta_i - 10kx \log e$$

$$\beta = \beta_i - k'x$$

$$\Delta\beta = \beta_i - \beta = k'x$$

**El coeficient d'atenuació
es mesura en dB/m**

$$k' = 10k \log e$$

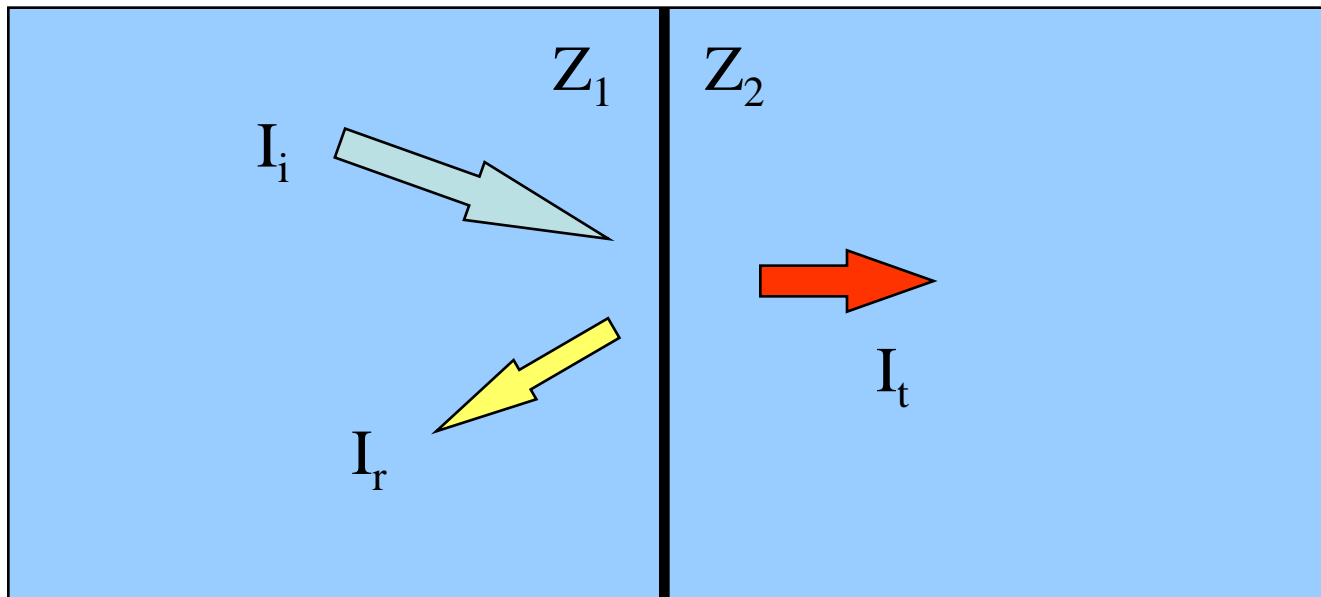
- Causes de l'atenuació de l'ona ultrasònica:
Absorció en la matèria

**COEFICIENT D'ATENUACIÓ DE DIVERSOS
TEIXITS EN dB/cm (a 1 MHz)**

Aigua	0,0002
Sang	0,18
Fetge	0,5
Múscul	1,2

- Causes de l'atenuació de l'ona ultrasònica:
Reflexió i transmissió

$Z = \rho \cdot v$, impedància acústica del medi material

$$\frac{I_t}{I_i} = \frac{Z_2 A_t^2}{Z_1 A_i^2} = \frac{4Z_1 Z_2}{(Z_1 + Z_2)^2}$$

Material	Velocidad del sonido (m/s)
Aire	330
Agua	1480
Plomo	2400
Aluminio	6400

Material	Velocidad del sonido (m/s)
Pulmón	600
Grasa	1460
Hígado	1555
Sangre	1560
Músculo	1600
Hueso	4080

TEJIDO	IMPEDANCIA ACÚSTICA (kg m⁻² s⁻¹)	Z=ρv
Aire	0.0004 10⁶	
Pulmón	0.18 10⁶	
Grasa	1.34 10⁶	
Agua	1.48 10⁶	
Hígado	1.65 10⁶	
Sangre	1.65 10⁶	
Riñón	1.63 10⁶	
Músculo	1.71 10⁶	
Hueso	7.8 10⁶	

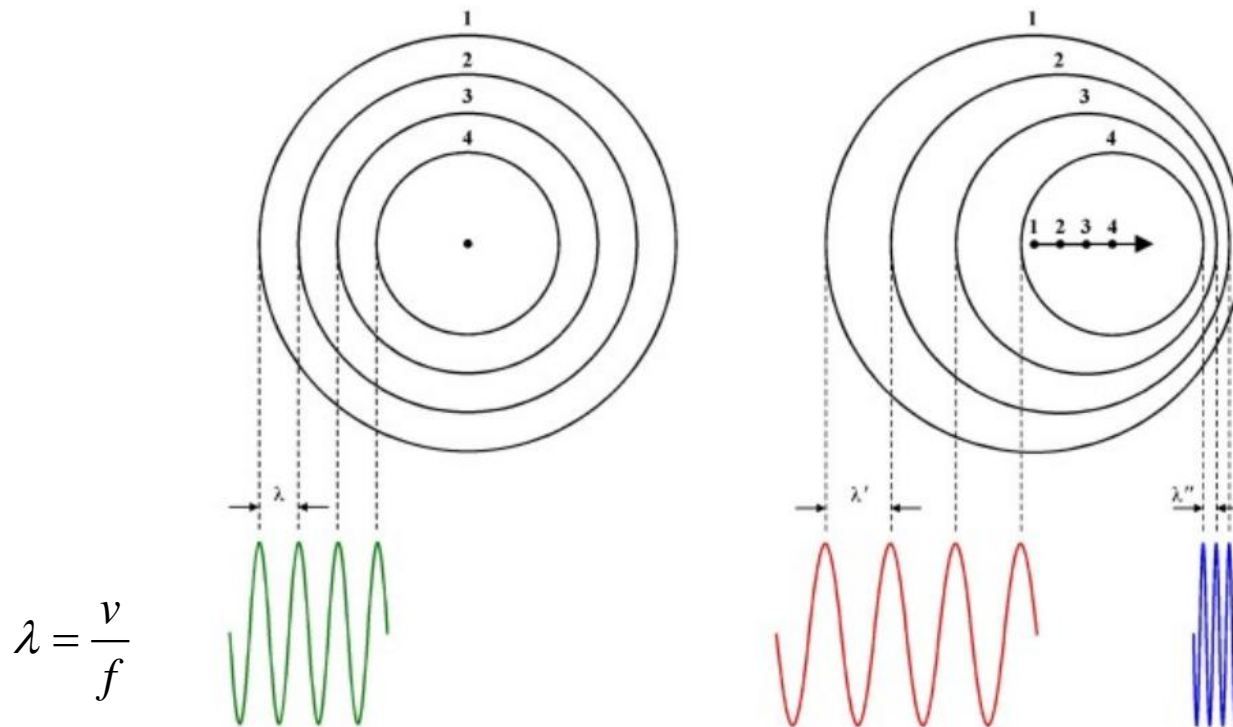
INTERFACE**INTENSIDAD
REFLEJADA/INTENSIDAD
INCIDENTE****Riñón-Hígado****0.00004****Hígado-****0.0003****Músculo****Grasa-Hígado****0.01****Músculo-Hueso****0.41****Músculo-Aire****0.98**

- **Efecte Doppler:** canvi de freqüència que experimenta una ona quan l'emissor, el receptor o ambdós es mouen respecte al medi de propagació

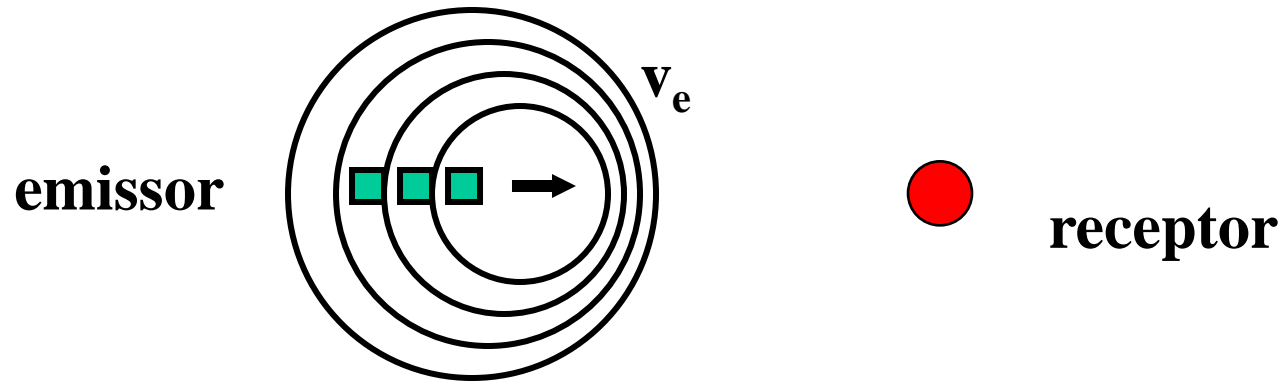
•

•

- **Efecte Doppler:** canvi de freqüència que experimenta una ona quan l'emissor, el receptor o ambdós es mouen respecte al medi de propagació

- Efecte Doppler: Emissor s'apropa al receptor

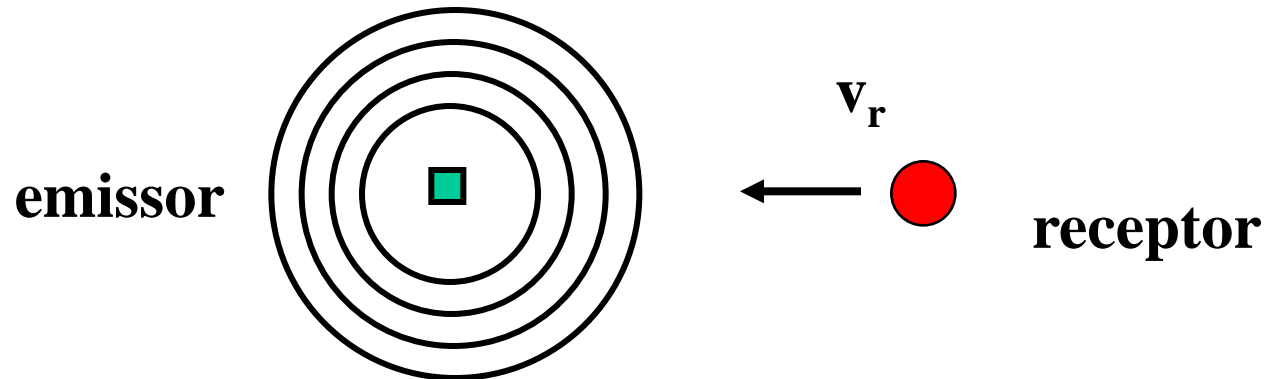

$$\lambda' = \frac{(v - v_e)}{f}$$

$$f' = \frac{v}{\lambda'} = v \frac{f}{(v - v_e)} = f \frac{v}{(v - v_e)}$$

$$f' > f$$

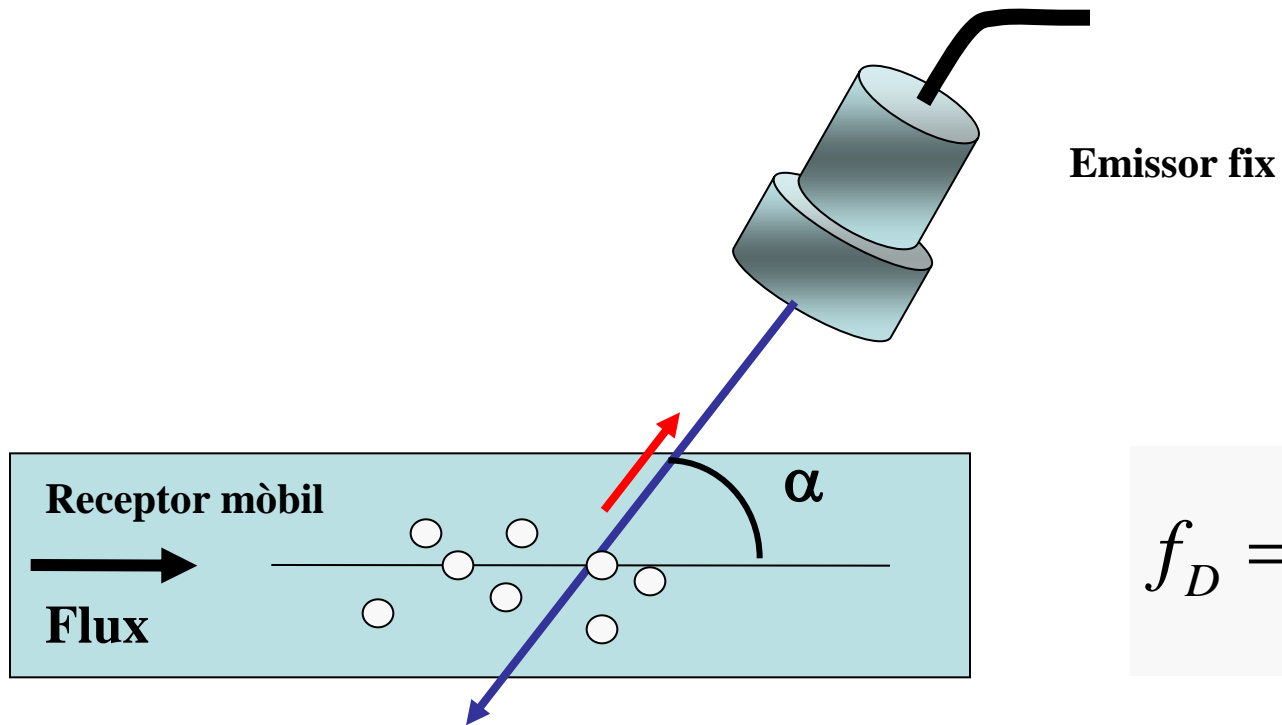
- Efecte Doppler: Receptor s'apropa a l'emissor

$$\lambda = \frac{v}{f} \quad f' = \frac{v + v_r}{\lambda} = f \frac{v + v_r}{v} = f \left(1 + \frac{v_r}{v} \right)$$

$$f' > f$$

- Efecte Doppler: Ultrasonografia Doppler

$$f_D = \frac{2f_0 v_r}{v_s} \cos \alpha$$

V_r ; velocitat sang

V_s ; velocitat so

Calcular la freqüència Doppler que s'obtindrà al estudiar el ritme cardíac fetal mitjançant una sonda ultrasònica que emet ones de 2 MHz.

Velocitat de la interfase 20 cm/s

Velocitat del so 1540 m/s

$$f_D = 2f_0 \frac{v_r}{v_s} \cos \alpha$$

$$f_D = 2 \cdot 2 \text{ MHz} \left(\frac{0,2 \text{ ms}^{-1}}{1540 \text{ ms}^{-1}} \right) = 519 \text{ Hz}$$

- Magnituds acústiques en ultrasons

Potència acústica: és l'energia transmesa per la font ultrasònica al medi per unitat de temps. Es mesura en watts (W). Típicament 1 - 100 mW

Intensitat acústica: és la potència acústica per unitat d'àrea. Es mesura en W/m^2 , mW/cm^2 , ...

Amplitud de pressió: màxim increment de pressió produït per l'onda ultrasònica en el medi (o màxim decreixement de la pressió). Té molta importància per estimar la possibilitat que es produeixi cavitació en el medi material. Es mesura en pascals (Pa). Típicament 1 - 3 MPa